

TREMTINYS

LIETUVOS POLITINIŲ
KALINIŲ IR TREMTINIŲ
SAJUNGOS SAVAITRAŠTIS

2002 m. sausio 17 d.

Nr. 3 (481)

Eina nuo
1988 m. spalio 28 d.

Pagerbti Laisvės gynėjai

Laisvės gynėjų dienos minėjimo renginiai Kaune vyko tris dienas. Sausio 11-ąją Kauno technologijos universiteto Elektronikos rūmuose prie memorialinės lentos ir koplytstulpio žuvusiems studentams Virginijai Druskiui ir Rimantui Juknevičiui atminti buvo padėta gėlių. Vyko koncertai ir minėjimai. Trijose bažnyčiose: Pranciškaus Ksavero, Šv. Arkangelo Mykolo (Igulos) ir Kauno arkikatedroje bazilikoje, buvo aukojamos šv. Mišios už žuvusius laisvės gynėjus.

Sausio 13-ąją, vidurdienį, minėjimas prasidėjo varpų muzikos koncertu Vytauto Didžiojo muziejaus sodelyje. Aidint kariškių pučiamųjų orkestro garsams ir trimitams iškilmingai buvo pakelta Vyčio kryžiaus vėliava. Čia šiemet susirinko negausus būrelis kauniečių. Su vėliavomis rikiavosi Politinių kalinių ir tremtinių sąjungos nariai, vienos kitos miesto gimnazijos atstovai, nedidelis Jūrų skautų būrelis, Krašto apsaugos savanorių ir Šaulių sąjungos veteranų pulkelis.

Kauno miesto meras E. Tamašauskas bei Kauno apskrities viršininko administracijos viršininko pavaduotojas J. Kurlavičius kalbėdami priminė tos atmintinos Sausio 13-osios dienos svarbą ir reikšmę mums ir ateinančioms kartoms.

Skambant Veronikos Povilionienės atliekamai dainai miesto vadovai padėjo gėlių prie Nežinomojo kareivio kapo bei įteikė padėkos puokštę žuvusiojo Tito Masiulio motinai.

Du autobusai pajudėjo Romainių ir Petrašiūnų kapinių link, kur buvo padėta gėlių ir pagerbtas žuvusiųjų Juozo Vaidoto ir Tito Masiulio atminimas.

Pavakary Vienybės aikštėje buvo užkurtas Prisiminimų laužas, pro mikrofoną sklido autentiški 1991 metų sausio 13-osios televizijos transliacijų tekstai, dainos bei aktorius Petro Venslovo skaitomos Kęstučio Genio eilės.

Kitą dieną "Kauno dienos" laikraščio reporterė Ž. Petrauskaitė savo reportaže apie šiuos renginius paste-

Padedamos gėlės prie Nežinomojo kareivio kapo

Jono IVAŠKEVIČIAUS nuotr.

bėjo - nors 1991-ųjų sausį Lietuvos laisvę gynė daugybė jaunų žmonių, šių metų Laisvės gynėjų dienos renginiuose Kaune jaunatviško akcento nebuvo - dominavo klasikinės muzikos koncertai ir poezijos skaitymai.

Iš tiesų buvo liūdna matyti, kad jaunimas vis labiau traukiasi nuo svarbių valstybinių švenčių minėjimo. O galbūt mes nemokame jo pakviesti būti drauge, nustumiamie į šoną. Gražu pažiūrėti, kai per televiziją buvo parodyti

šios šventės minėjimo vaizdai iš Vilniaus, ten matėsi kur kas daugiau jaunų veidų. Buvo surengtas tradicinis bėgimas, kuriame dalyvavo jauni kariai ir nemažai jaunimo.

Nejučia pagalvoji - kas neš vėliavas šventėse, kai nebebus tremtinių, politinių kalinių, pasitempusių Šaulių sąjungos veteranų? Juk šandien laisvę reikia ginti dar labiau. Abejingumas, pilietiškumo stoka pavojingiau nei žlęgsintys okupantų tankai.

Elvyra ŽEIZIENĖ

Aktualijos

Lietuvos delegacija vyks į Rusiją

ET Ministrų Komiteto pirmininko, LR Užsienio reikalų ministro A. Valionio vadovaujama delegacija vyks su darbo vizitu Rusiją.

Liberalų valdyba peržengia įgaliojimus

Iš liberalų partijos gali būti pašalinti dar du jos nariai - Dalia Kutraitė-Giedraitienė bei Eugenijus Maldeikis. Liberalų sąjungos pirmininkas E. Gentvilas pripažino, jog skyriams užuominą "susidoroti" su kitaminčiais partiečiais davė partijos vadovybė.

Klausimas bus sprendžiamas

Seimo pirmininkas Artūras Paulauskas Seime prasiždėjusioje konferencijoje dėl Konstitucijos 47 straipsnio pataisų ir jas lydinčių įstatymų, kuriais įteisinamas žemės ūkio paskirties žemės pardavimas užsieniečiams, paragino neatidėlioti šio klausimo sprendimo.

Estija iš kandidačių gretų gali iškristi

Estija ar bet kuri kita šalis kandidatė į NATO iš pretendencijų būrio gali iškristi tik per savo kvailumą ar kurios nors kaimynės neapdairumą, mano atsistatydinusios Estijos vyriausybės užsienio reikalų ministras Toomas Hendrikas Ilvesas.

"Karalius be karūnos"

Žmonės Lietuvoje jau spėjo primiršti triukšmingus "ubagų balius", kuriais buvo grįstas Vytauto Šustausko kelias į Seimą. Tapęs Seimo nariu, šis politikas atsisakė "ubagų karaliaus" karūnos, tačiau, kaip sakoma, šventa vieta tuščia nebūna.

Derybos su čekėnais sustabdytos

Rusija, kuri per pustrėčių metų trunkantį karą su čekėnų sukilėliais dėl taikos derėjosi vos dvi valandas, pirmadienį paskelbė, kad visi kontaktai buvo nutraukti maistiniams atsaisakius atiduoti ginklus.

Ingrida VĖGELYTĖ

Žinios iš Seimo

Savininkų teises sutraškė kairioji dauguma

Sausio 12 d. Seimo nariai rinkosi į neeilinį posėdį, kurio darbotvarkėje vienas pagrindinių klausimų - kaip pasielgti su prezidento veto dėl Piliečių nuosavybės teisių išlikusių nekilnojamojo turto atkūrimo įstatymo pataisų, kurių prezidentas nepasirašė ir sugrąžino Seimui iš naujo svarstyti.

Prezidentas vetavo Seimo priimtas pataisas gruodžio pabaigoje. Savo sprendimą atmesti priimtas pataisas prezidentas motyvavo abejonėmis dėl jų atitikimo Konstitucijai. Be kita ko, prezidentui abejonių sukėlė Seimo priim-

ta nuostata panaikinti teisėtiems savininkams galimybę susigrąžinti natūra patalpas, kuriose gyvena nuomininkai, net ir tuo atveju, jeigu nuosavybės teisės į minėtas patalpas jau yra atkurtos.

Nors valdančiosios Socialdemokratų frakcijos seniūnas J. Olekas viešai yra pareiškęs, kad atmesti prezidento veto valdančiajai daugumai tereikia 40 minučių, ši kartą nebuvo skubama.

Sausio 15 d. Seimo posėdyje V. Adamkaus veto Piliečių nuosavybės teisių išlikusių nekilnojamojo turto atkūrimo įstatymo pataisoms, kuriomis apribojama savininkų teisė susigrąžinti jiems priklausantį nekilnojamojo turto natūra, buvo lengvai atmestas.

(keliami į 3 psl.)

Paleistas perversmininkas

Iš Vilniaus 2-osios griežtojo režimo pataisos darbų kolonijos sausio 15 d. paleistas teismo skirtą bausmę atlikęs buvęs promaskvietiškos Lietuvoje veikusios kompartijos (LKP/SSKP) centro komiteto ideologinio skyriaus vedėjas Juozas Jermalavičius.

Pro kolonijos vartus išėjusių 61 metų J. Jermalavičių pasitiko gausus būrys žurnalistų, jo buvusių bendražygių bei artimųjų, tarp jų - buvęs prosovietinio visuomeninio judėjimo "Jedinstvo" lyderis V. Ivanovas, Rusijos piliečių asociacijos pirmininkas V. Miščiarikovas.

Tarp jų ir Rusijos ambasados Vilniuje antrasis sekretorius A. Južaninas. "Pasitinkame garbingą Rusijos pilietį", - sakė diplomatas žurnalistams.

Rusijos pilietybę turintis nuteistasis ketina išvykti iš

Lietuvos į Maskvą arba Minską. Žurnalistams jis teigė dar neapsisprendęs, kur vyks, bet Lietuvoje tikrai neliksiąs. J. Jermalavičius įsėdo į raudonos spalvos Rusijos ambasados automobilį "Ford Sierra" su diplomatiniais numeriais ir išvyko.

Kaltu dėl valstybinių nusikaltimų pripažintas J. Jermalavičius nelaisvėje praleido 8 metus. Didžiąją bausmės dalį jis atliko dar iki nuosprendžio paskelbimo 1999 metų rugpjūčio 26 dieną.

J. Jermalavičius kartu su savo bendražygiu Mykolu Burokevičiumi buvo sulaikyti 1994 metais Baltarusijoje ir atvežti į Lietuvą. Kelerius metus jie laukė nuosprendžio Lukiškių kalėjime Vilniuje. Daugelis kitų 1991 metų sausio 13-sios bylos kaltinamųjų išvengė bausmės, nes pasislėpė Rusijoje, Baltarusijoje.

Dėl lenkų pavardžių rašymo lenkiškais rašmenimis

Lietuvių tautininkų sąjungos, Lietuvos politinių kalinių ir tremtinių sąjungos, Lietuvos krikščionių demokratų partijos, Lietuvos politinių kalinių ir tremtinių bendrijos Šiaulių skyrių pirmininkai ir Lietuvos dešiniųjų sąjungos tarybos narys kreipėsi į LR prezidentą, Seimo pirmininką ir Ministrą pirmininką dėl lenkiškų pavardžių rašymo lenkiška abėcėle Lietuvos valstybės dokumentuose.

Spausdiname sutrumpintą LR Seimo pirmininko pavaduotojo, LR Seimo ir Lenkijos Respublikos Seimo narių asamblėjos bendrojo pirmininko Artūro Skardžiaus atsakymą.

Lietuvos Respublikos Seimo pirmininko Artūro Paulausko pavedimu atsakydamas į jūsų pareiškime pateiktus klausimus bei akcentuotas problemas dėl lenkų tautinei mažumai Lietuvos Respublikoje priklausančių asmenų vardų ir pavardžių rašymo lenkiškais rašmenimis, noriu trumpai informuoti apie Lietuvos šiuo klausimu užimamą derybinę poziciją bei derybų su Lenkijos Respublika eigą.

Derybos dėl sutarties dėl asmenų, priklausančių lenkų tautinei mažumai Lietuvos Respublikoje, ir asmenų, priklausančių lietuvių tautinei mažumai Lenkijos Respublikoje, vardų ir pavardžių rašymo vyksta nuo 1997 metų, tačiau vieningos pozicijos šiuo klausimu šandien dar nėra pasiekta(...)

2001 m. rugpjūčio 2 dieną Palangoje susitikę Lietuvos Respublikos ir Lenkijos Respublikos ministrai pirmininkai sutarė atnaujinti pradėtas derybas.

Derybų delegacijos susitiko rugpjūčio 28 dieną Vilniuje. Lietuvos pusė pasiūlė asmenų, priklausančių lietuvių tautinei mažumai Lenkijos Respublikoje, ir asmenų, priklausančių lenkų tautinei mažumai Lietuvos Respublikoje, vardus ir pavardes rašyti lotyniškais rašmenimis be diakritinių ženklų. Jeigu šis pasiūlymas būtų priimtas, tai lenkiškos pavardės būtų rašomos su raidėmis "w", raidžių junginiais "cz", "sz", "rz".

Lenkijos pusė pasiūlė anksčiau minimus vardus ir pavardes rašyti sutinkamai su tautinių mažumų gimtosios kalbos rašyba ir tartimi su diakritiniais ženklais. Todėl šalių pozicijos vėl išsiskyrė ir susitarimas nebuvo pasiektas(...)

Pažymėtina, kad šiuo metu Lenkijos Respublikoje tik deklaruojama galimybė asmenų, priklausančių lietuvių tautinei mažumai, vardus ir pavardes rašyti lietuviškais rašmenimis. Asmens dokumentuose vardas ir pavardė rašomi be lietuvių kalbai būdingų diakritinių ženklų.

Lietuva savo ruožtu sutiktų pasirašyti sutartį dėl vardų ir pavardžių rašymo, suteikiant teisę rašyti vardus ir pavardes tautinės mažumos kalba ir įpareigoti abiejų šalių Vyriausybes per metus nuo sutarties pasirašymo nustatyti jos įgyvendinimo tvarką. Joje galėtų būti nustatyti galimi lenkų tautinei mažumai priklausančių

asmenų vardų ir pavardžių rašymo variantai (pavyzdžiui: vardas ir pavardė rašomi pagal tarimą ir nesugramatinti (be lietuviškų galūnių), pagal tarimą ir gramatinami (su lietuviškomis galūnėmis), pagal gimtosios kalbos skambesį lotynų kalbos rašmenimis).

Sausio 21 dieną yra numatytas Lietuvos Respublikos ir Lenkijos Respublikos vidaus reikalų ministrų susitikimas, kurio metu bus svarstomi asmenų, priklausančių tautinėms mažumoms, vardų ir pavardžių rašymo gimtąja kalba klausimai.

Apžvelgus esminius derybų momentus bei eigos tendencijas, konstatuotina, jog:

1) Lietuvos dalyvavimas derybose dėl tautinėms mažumoms priklausančių asmenų pavardžių rašymo gimtąja kalba jokiū būdu nereiškia, kad šiuo metu Lietuvoje galiojanti vardų ir pavardžių rašymo tvarka pažeidžia lenkų tautinei mažumai priklausančių asmenų teises, o yra paskatintas glaudesnio mūsų valstybių bendradarbiavimo siekis;

2) asmenų, priklausančių tautinėms mažumoms, vardų ir pavardžių rašymo klausimas sprendžiamas ne tik asmenų, priklausančių lenkų tautinei mažumai Lietuvos Respublikoje, bet taip pat ir lietuvių tautinei mažumai Lenkijos Respublikoje, atžvilgiu. Todėl teiginys, kad tuo lenkų tautinei mažumai Lietuvoje būtų teikiamos ypatingos ir išskirtinės privilegijos, nėra pagrįstas. Vardų ir pavardžių rašymas tautinės mažumos kalba yra įmanomas tik pariteto ir abipusiškumo pagrindais;

3) egzistuojančią problemą mėginama spręsti derybų pagrindu, o ne remiantis vienašališkais kurios nors iš valstybių siūlymais;

4) kaip jau buvo minėta, derybinė Lietuvos pozicija yra griežtai grindžiama galiojančių nacionalinių teisės aktų esme, Lietuvos Respublikos Konstitucinio Teismo sprendimais, Europos žmogaus ir piliečio teisių bei pagrindinių laisvių konvencija;

5) Lietuvos Respublika ir Lenkijos Respublika yra lygiateisės derybų šalys, laisvai disponuojančios politine valia, todėl nėra įpareigotos priimti jokių atitinkamos šalies interesams bei teisės sistemai prieštaraujančių priešingos šalies siūlymų.

Spausdiname kreipimąsi į LR Seimo pirmininką, LR Konstitucinio Teismo pirmininką, LR Seimo frakcijos narius, LR Seimo ir Vyriausybės narius dėl turto grąžinimo nuostatų pakeitimo. Deja, šiandien jau žinome balsavimo rezultatus.

1994 m. birželio 15 d. Konstitucinis Teismas savo nutartyje nurodė, kad valstybė nėra nacionalizuoto nekilnojamojo turto savininkė, o tik laikinoji valdytoja, kuri, atsiradus savininkui, privalo šį turtą perduoti savininkui ar jo įpėdiniui. Todėl 2001 m. gruodžio 20 d. Seimo priimtos ir vėliau prezidento vetuotos Piliečių nekilnojamojo turto atkūrimo pataisos atspindi tik tam tikros dalies nuomininkų interesus ir yra naudingos tiems nuomininkams, kurie gyvena didmiesčių centruose, prestižiniuose rajonuose, geroje, vertingose patalpose.

Tokio įstatymo priėmimas sukels labai neigiamų pasekmių, didelį savininkų ir nuomininkų supriešinimą, sąmoningą turto naikinimą ir net smurtą. Valstybėje nebus stabilumo.

Lietuvos teisės specialistai viena-reikšmiškai įvertino socioliberalų parengto įstatymo pataisas, pagal kurias būtų leista valstybei išpirkti savininkams jau grąžintus pastatus, jei juose yra nuomininkų.

Ėmus iš savininkų prievarta išpirkinėti jų turtą, padaugėtų civilinių bylų apylinkių bei apygardų teismuose, Aukščiausiajame Teisme.

Dėl nuosavybės teisių pažeidimų Lietuvoje būtų imta bylinėtis ir Europos Žmogaus Teisių Teisme.

Žinant Strasbūro teismo nuostatas visada ginti privačią nuosavybę, neverta abejoti, kad Lietuva tokias bylas beviltiškai pralaimėtų.

Kodėl socialdemokratai ir socioliberalai sugalvojo diskredituoti Lietuvą pasaulio akyse, artėjant jos stojimui į Europos Sąjungą ir NATO? Apie kokią integraciją galima kalbėti, kai šitokiu būdu trypiama Lietuvos Konstitucija bei žmogaus teisės?

Reikia skaityti JAV Kongreso rezoliucijas dėl nuosavybės grąžinimo valstybėse NATO kandidatėse, suvokti, kaip jautriai į šį klausimą žiūrima ir kaip bus įvertintas akivaizdus nacionalizavimo įstatymas.

Ši įstatymo pataisa neturi nieko bendra su visuomeniniais poreikiais, paminėtais šalies Konstitucijos 23 str. 3 dalyje.

Tie Seimo nariai, kurie gyvena grąžintuose ir grąžintinuose namuose, nori privatizuoti arba jau privatizavę butus ir yra asmeniškai suinteresuoti šiomis pataisomis, turėtų nedalyvauti balsuojant už šį įstatymą. Priešingu atveju bus pažeistas viešųjų ir privačių interesų derinimo įstatymas. Tuo turi susirūpinti ir Seimo Etikos komisija.

Kiekvienas Seimo narys prieš partotiniį nekilnojamojo turto grąžini-

mo įstatymo pataisų svarstymą labai aiškiai turi atsakyti į vieną paprastą klausimą: ar dvyliktaisiais Lietuvos nepriklausomybės metais įteisinsime antrąją nacionalizaciją, kuri savo esme dar brutalesnė už pirmąją - bolševikinę, kadangi sovietmečiu nekilnojamas turtas iš žmonių buvo tik atimtas, bet neišparduotas. Dabar tai numatoma padaryti nedelsiant.

Pirmiausia kreipiamės į tuos Seimo narius, kurie nepriklauso didžiosioms frakcijoms ir dalis jų yra nepriklausomi.

Būtent jūs nesat susaistyti jokiais konjunkturenais didžiųjų partijų interesais, todėl realiai galite įvertinti nenusakomą cinizmą reiškiančias pataisas, kai piliečiui grąžintas turtas, pažeidžiant Konstituciją, žmogaus teises normas, prieš savininko valią antrą kartą yra atimamas ir atiduodamas kitam.

Kreipiamės į Seimo socialdemokratų-socioliberalų daugumą, kurios iniciatyva ir kurios pastangomis šios pataisos priimamos. Nejaugi social-liberalų vadovybės stumiami sprendimai yra besąlygiškai privalomi šių partijų atstovams Seime, nors jie akivaizdžiai prieštarauja Seimo teisininkų, Vyriausybės bei prezidento pareikštai nuomonei?

Tad kyla klausimas, ar Seimo dauguma tokia jau nekompetentinga, ar jai visai nesvarbios kitų nuomonės; o gal šiuo atveju lėmė kiti veiksniai?

O gal tai susiję su artėjančiais prezidento ir savivaldybių rinkimais? Tačiau nereikia užmiršti, kad namų ir žemių savininkų ir jų šeimų narių - potencialių rinkėjų Lietuvoje yra apie pusantro milijono (didelė dalis jų - tai buvę politiniai kaliniai ir tremtiniai nukentėję nuo okupacijos), ir jie nebalsuos už tokius kandidatus, kurie šiandien šiurkščiai pažeidžia Konstituciją, žmogaus teises ir pretenduoja būti Konstitucijos garantais.

M. VITKAUSKAS
Namų ir žemės sklypų savininkų sąjungos pirmininkas.

A. VENCKŪNINĖ
Žemės savininkų sąjungos pirmininkė.

A. LUKŠA
LPKTS valdybos pirmininkas.

prof. **V. LESAUSKAITĖ**
Gydytojų sąjungos atstovė.

prof. **A. DUMČIUS**
Lietuvos žmogaus teisių gynimo asociacijos komiteto pirmininkas.

V. MAČIOKAS
Jungtinių Tautų asociacijos Lietuvoje vykdomojo komiteto narys.

Pratęskite "Tremtinio" prenumeratą 2002 metams

Primename: paštas prenumeratą priima iki 15 dienos.

Prenumeratos kaina su pašto paslaugomis:

1 mėn. - 4 Lt, 3 mėn. - 12 Lt, 6 mėn. - 24 Lt. Indeksas - 0117.

Mūsų adresas:

"Tremtinys", Laisvės al. 39, 3000 Kaunas, Lietuva (Lithuania).

"Tremtinį" siunčiame ir į užsienį. Prenumeratos kaina metams - 50 JAV dolerių.

Kauno regiono turizmo informacijos centras kviečia sausio 26 d. į Kretingą. Žiemos sode pasigrožėsime įžymiuoju bananmedžiu, susitiksime su broliais pranciškonais, paklajosisime po žiemišką Palangą. Kaina 35 Lt. Vaikams - 10 proc. nuolaida. Išankstinė registracija tel. (8-27) 323436, 423678

Žinios iš Seimo

(atkelta iš 1 psl.)

81 parlamentarui balsavus už, 30 prieš ir 2 susilaikius, Seimas paliko galioti prezidento vetuotas įstatymo pataisus. Prezidento veto atmes- ti reikėjo ne mažiau kaip 71 balso.

Ryte pradėtas svarstyti klausimas Tėvynės Sąjungos frakcijos narių – V.Kubiliaus ir P.Jakučionio prašymu bu- vo atidėtas popietiniam posė- džiui. Per pertrauką šie Seimo nariai pareikalavo, kad jų ko- legos, susiję su minimu klau- simu, nuo balsavimo nusiša- lintų, o Seimo Etikos ir pro- cedūrų komisijos prašė pa- skelbti Seimo narius, gyve- nančius gražintinuose na- muose ir butuose.

Seime gausiai susirinkę gražintinų namų savininkai buvo nusiteikę gana links- ni. O atmetus prezidento veto Seimo restorane nepasi- kuklino ir garsiai atšventė sa- vo pergalę. Mat Seimas pa- siūlė valstybei išmokėti tokių patalpų savininkams kom- pensaciją, o nuomininkams - leisti jas privatizuoti.

Tiesa, opozicija neketina sėdėti sudėjusi rankų. Libe- ralų frakcijos seniūnas Ginta- ras Steponavičius pasiūlė Sei- mo vardu kreiptis į Konstitu- cinį Teismą dėl šio ginčo sprendimo.

“Tai būtų civilizuotas ke- lias, kuriuo Seimas galėtų iš- spręsti šią konstitucinį gin- čą”, - sakė jis.

Seimui priėmus nutarimą kreiptis į KT, kreipimasis yra svarstomas skubos tvarka, tuo tarpu ginčytino įstatymo galiojimas yra sustabdomas. “Jeigu Seimas atmes tokį siū- lymą, mes tai traktuosime kaip sąmoningą norą siekti greitos neteisėtus privatizaci- jės, kol KT nepriėmė spren- dimo”, - sakė A.Kubilius.

Konstitucijos pataisų svarstyme pertrauka

Antradienį po svarstymo Seimas taip pat pritarė Kon- stitucijos 47 straipsnio patai- soms, įteisinančioms žemės ūkio paskirties žemės parda- vimą užsieniečiams, Lietu- vos juridiniams asmenims ir savivaldybėms, tačiau atidėjo svarstymus dėl jų įsigaliojimo. Sprendimas pritariti Konstituci- jos pataisai buvo priimtas 84 parlamentarams balsavus už, 6 - prieš ir 9 susilaikius.

Pataisomis naikinami ap- ribojimai žemės ūkio paskir- ties žemės pardavimui, ta- čiau Seimas kol kas nesutaria dėl pataisų įsigaliojimo.

Derėdamasi dėl stojimo į Europos Sąjungą (ES), Lietu- va yra įsipareigojusi Europos Komisijai panaikinti apribo- jimus žemės ūkio paskirties žemės pardavimui nuo na- rystės ES datos, tačiau Seimo Kaimo reikalų komitetas ir agrarininkų grupės atstovai pasiūlė atnaujinti derybas ir siekti 7 metų pereinamojo lai- kotarpio. Kaimo reikalų ko- miteto pasiūlymu Seimas ant- radienį bendruoju sutarimu nusprendė atidėti konstituci- nio įstatymo, reglamentuo- jančio Konstitucijos pataisų įsigaliojimą, svarstymą. Sei- mas taip pat padarė ir laikino- jo įstatymo projekto dėl že- mės ūkio paskirties žemės pardavimo “saugiklių” svarstymo pertrauką.

Vėl keliamas sribų pensijų klausimas

Tuo tarpu, kai po Seimą klaidžiojo buvęs politinis ka- linyš Vytautas Raibikis, ieš- kodamas nesvetingame kai- riųjų valdomame Seime par- lamentarų, kurie padėtų išju-

dinti beviltiškai įstrigusią pa- minklo Tauro apygardos par- tizanams statybą, Socialinės apsaugos ir darbo ministeri- ja siūlė Vyriausybei pritariti Seimo socialdemokrato Algi- manto Salamakino idėjai pa- pildyti valstybines pensijas gaunančių asmenų sąrašą, įtraukiant į jį buvusius eilinius sovietinių partinių ir represinių struktūrų darbuotojus.

Vyriausybės posėdžiui trečiadienį teikiamame projek- te siūloma pritariti Seimo nario parengtoms Valstybinių pen- sijų įstatymo pataisoms, kurio- mis tokias pensijas gaunančių asmenų sąrašą papildytų maž- daug 2400 asmenų. Tai būtų Antrojo pasaulinio karo vete- ranai, kurie dirbo partinėse or- ganizacijose arba atliko techn- inį darbą buvusiose sovietinėse represinėse, tokiose kaip NKVD, struktūrose.

Dabar valstybinės pensi- jos Lietuvoje skiriamos ypač Lietuvai nusipelnusiems as- menims, buvusiems pareigū- nams ir kariams, pasiprieši- nimo kovų dalyviams, nuo sovietinės agresijos 1991 sausį nukentėjusiems laisvės gynėjams, Černobylio avari- jos likvidatoriams, nukentė- jusių asmenų nepilname- čiams našlaičiams.

Įdomiausia yra tai, kad pernai ta pati Socialinės ap- saugos ir darbo ministerija parengė Valstybinių pensijų sistemos pertvarkymo kon- cepciją, numatančią palaips- niui atsisakyti valstybinių pensijų. Vyriausybės nariai sutarė neplėsti valstybinių pensijų sistemos. Lapkričio pradžioje buvo patvirtinta ši koncepcija. Vadinasi, prita- rusi A.Salamakino projektui Vyriausybė prieštarautų pa- čios patvirtintiems strategi- niams planams pensijų srity- je. Galima teigti, kad valdan- čioji kairė propaguoja dviejų tiesių sistemą: vieniems taiko vieną, o saviems – kitą.

Pareiškimas

2002 m. sausio 11 d.

Mes, Tėvynės sąjungos (LK) Vilniaus m. skyrių koordina- cinės tarybos ir Lietuvos Sąjūdžio tarybos organizuoto 1991 m. sausio įvykių minėjimo dalyviai, smerkiame 2002 01 11 Lietuvos radijo 1-os programos “Ryto garsai” laidą, kurioje dalyvavo K. Prunskienė, A. Butkevičius, R. Medvedevas ir B. Genzelis, kaip šmeižikišką, iškraipantią 1991 m. sausio įvykių faktus bei istoriją, kaip antivalstybinę ir dezinformuo- jančią savo klausytojus. Būdami sausio įvykių dalyviai, esa- me pasipiktinę dėl žūlaus faktų iškraipymo ir reiškiamo griežtą protestą tiek šios radijo laidos dalyviams, tiek ir šios laidos organizatoriams.

400 minėjimo dalyvių vardu: TS (LK) Vilniaus m. skyrių koordinacinės tarybos pirmininkas

A. ČIUCELIS,

Lietuvos Sąjūdžio tarybos pirmininkas

R. KUPČINSKAS

Vilnius

Lenkijoje Sibiro tremtiniai prašo Rusijos atlyginti skriaudas

Lenkijos Sibiro tremtiniai, pasinaudoję šią savaitę Len- kijoje vyksiančiu Rusijos prezidento Vladimiro Putino oficialiu vizitu, pareikalavo žalos atlyginimo.

Sausio 10 d. dienraštis “Rzeczpospolita” išspausdi- no Lenkijos sibiriečių sąjun- gos atvirą laišką Rusijos va- dovui, kuriame rašoma, kad buvę Lenkijos tremtiniai nu- sipelno materialinės para- mos. Sibiriečiai laiške prime- na, kad jau atėjo laikas atly- ginti skriaudas, kurias jie pa- tyrė prieš 60 metų.

Lenkai buvo pradėti trem- ti į Sibirą dar XIX amžiuje, po žiauriai nuslopintų 1831 ir 1863 metų sukilimų prieš ca- ro valdžią. Tačiau daugiau- siai lenkų į Rusijos gilumą buvo išvežta po 1939 metų rugsėjo 17 dienos, kai SSRS užpuolė Lenkiją. Manome, kad į SSRS tada buvo depor- tuota beveik 1 mln. lenkų.

1988 metais Lenkijoje bu- vo įkurta Sibiriečių sąjunga. Šiuo metu šalyje gyvena apie 50 tūkst. buvusių Sibiro tremtinių.

Tuo tarpu Lietuva iš Rusi- jos, kaip buvusios Sovietų są- jungos teisių perėmėjos, jau kuris laikas nesėkmingai tiki- si atgauti 80 mlrd. litų: tiek įvertinta 1940-1990 m. oku-

pacijos metu Lietuvai pada- ryta žala.

Lietuva, priėmusi atitinka- mą įstatymą, yra pateikusi Ru- sijai pasiūlymą derėtis dėl ža- los atlyginimo, ši pasiūlymą griežtai atmetė. Maža to, dėl šio teisėto Lietuvos reikalavimo Lietuvai daromas pastovus di- plomatinis spaudimas, nerati- fikuojama Lietuvos ir Rusijos siena. Nors Lietuvos ir Rusijos sutartis dėl valstybės sienos sausumoje ir Baltijos jūroje bu- vo pasirašyta 1997 metų rudenį Maskvoje. O Seimas šią sutar- tį ratifikavo 1999 metais.

Štai gruodžio pabaigoje Maskvoje viešėję Lietuvos Seimo parlamentinių ryšių su Rusijos Dūma nariai vėl ne- gavo konkrečių pažadų dėl sienos sutarties ratifikavimo, bet išgirdo šio sprendimo vil- kinimo priežastis. Kaip pag- rindinę kliūtį ratifikuoti sie- nos sutartį Dūmos frakcijų at- stovai laiko ankstesnės ka- dencijos Seimo priimtą įsta- tymą dėl Sovietų sąjungos okupacijos žalos atlyginimo.

Remiantis mūsų pačių pa- vyzdžiu, belieka spėlioti, su kokiais rusiškos politikos vi- ražais susidurs Lenkijos bu- vusių tremtinių teisėtas reika- lavimas atlyginti jiems už pa- tirtas kančias.

“Tremtinio” inf.

Vyriausybės krizė tebesitęsia

Kaip pranešė Talino radijas, Estijos prezidentas A.Riutelis ketina pasiūlyti sudaryti naują vyriausybę Reformų partijos lyderiui S.Kalasiui. Anksčiau buvo manoma, kad premjeru tapti bus siūloma centristų par- tijos vadovui Edgarui Savisaarui, tačiau tas aiškiai ne- nori imtis tokios didelės atsakomybės ir jį visiškai tenkina Estijos sostinės Talino mero postas. Estijos centristai ir Reformų partijos vadovai dabar derasi dėl naujos koalicinės vyriausybės sudarymo. Tačiau tai būtų mažumos vyriausybė. Pasak centristų ir reformis- tų, susitarus dėl mažumos vyriausybės tikimasi, jog tam pritaris 51 Estijos parlamento narys. Estijos parla- mente yra 101 narys. Jame Centro partija turi 29 vie- tas, o Reformų partijos frakcijoje yra 18 deputatų. Taigi pasisekus deryboms dėl koalicinės vyriausybės suda- rymo, Estijos centristams ir reformistams reikės ieškoti dar mažiausiai 4 parlamentarų balsų.

Suokalbis po kilimu

Nepaisant vadinamųjų socialde- mokratų ir socialliberalų paneigi- mų, gerai informuoti šaltiniai prane- ša apie slaptas, giliame pogrindy- je vykstančias brazauskininkų ir paulauskininkų derybas dėl bendro kandidato į prezidento postą iškė- limo. Tuo tarpu A.Paulauskas pra- siplepėjo žiniasklaidoje: “Jeigu iš tiesų pavyktų iškelti bendrą kandi- datą, ar tai būtų A.Brazauskas, ar A.Paulauskas, būtų didelė sėkmė”. Manoma, kad vadinamieji socialde- mokratai sutiktų iškelti A.Paulaus- ko kandidatūrą į prezidentus mai- nais už tai gavę Seimo pirmininko ir premjero postus.

Maskva ieško priekabių

Rusijos Užsienio reikalų ministerija paskelbė eilinių pareišk- imą dėl “Didžiojo tėvynės karo veteranų” persekiojimo Lat- vijoje. Rusijos oficialūs pareigūnai jau seniai išsijusę gina NKVD žudikus, kurie vykdė latvių tautos genocidą per po- kario trėmimus, masiškai žudė žmones. Trys iš tų žudikų jau nuteisti. Dabar teismus pasiekė dar septynių NKVD žudikų bylos. Kaltinimai genocidu, karo nusikaltimais ir nusikalti- mais žmoniškumui pateikti Iljai Mašonkinui, Trofimui Jaku- šonkai, Vasilijui Konovalovui, Nikolajui Larionovui ir Janiui Kiršteinui. Rusijos URM pareiškime šie žudikai įvardijami kaip “kariai antifašistai”.

R.Š.

Skaitytojų balsai

Skaitytojų balsai

Atsakome "Tremtinio" skaitytojais

Redakcija gavo Joanos Jakučiūnienės, gyv. Vilniuje, laišką, kuriame ji teiraujasi, ar galioja nukentėjusiojo nuo okupacijų pažymėjimo kopija, patvirtinta notaro. Jei ne, tai kodėl?

"Antro pažymėjimo niekas neišduoda, o naudojantis visuomeniniu transportu, jis reikalingas," - rašo J. Jakučiūnienė.

Laišką paprašėme pakuotuoti LPKTS valdybos pirmininko pavaduotoją J. Marcinkevičienę, kuri atsako į antrąją klausimo dalį.

Pametęs pažymėjimą Jums reikėjo nedelsiant kreiptis (tą pačią dieną) į policijos poskyrį pagal gyvenamąją vietą, paaiškinant dokumento dingimo aplinkybes, ir gauti policijos

aktą, kuriame būtų nurodytos pažymėjimo dingimo aplinkybės. Apie pažymėjimo dingimą, nurodant jo numerį, kurį, jei neprisimenate, gausite LGGRTC, paskelbti viename iš laikraščių - "Lietuvos aide", "Lietuvos ryte" arba "Respublikoje". Kreipiantis į LGGRTC reikalingi šie dokumentai: prašymas, policijos aktas, skelbimas laikraštyje, viena fotonuotrauka, Socialinio draudimo pažymėjimo (arba Darbo knygelės) ir pasokopijos.

Jei Jums per 70 metų, galite naudotis transporto lengvatomis kaip ir kiekvienas šio amžiaus sulaukęs šalies pilietis. Informaciją suteiksime telefonu Kaune: (8-27) 323178.

Vincas STEPONAVIČIUS

Nostalgija ar?..

Seniai klausausi per Lietuvos radijo pirmąją programą gerb. muzikologo V. Gerulaičio įdomiai paruoštų muzikos laidų, kurios ne tik suteikia žinių apie muziką ir jos kūrėjus, bet ir formuoja klausytojų požiūrį į daugelį dalykų. Kilnios, gražios mintys, išraiškingas pasakojimas - yra ko pasiklausyti. Ir už tai aš jį gerbiu. Tačiau nesuprantu, ko jis siekia televizijos laidoje "Kai aš mažas buvau". Ar primena istoriją, ar žadina sovietinę nostalgiją, ar ją kartais išjuokia? Žiūrint šią laidą susidaro nuomonė, kad nors sovietmečiu daug ko neturėjome - tiek mašinėlių, ištaigingų parduotuvių, prekių gausos ir įvairovės - bet tuomet buvo linksniau: dainų šventės, muzikos rudenys, "subotnikai", susitikimai, draugystė, kolektyvinis darbas, ekskursijos, išgėrimai iki ryto... Taip buvo. Bet ar visiems tai buvo prieinama, ypač susitikimai pirtelėse? Tas girtų lėkimas komunizman - ar visiems patiko? Arba šventinės demonstracijos. Taigi ir nostalgijos nėra, tik ją žadina. Ir dar - kodėl pasakodamas kartais ima kaišioti liežuvį, daryti keistas grimasas, mostus? Manau, kad tai, kaip ir sovietmečio populiarinimas, garbingam žmogui netinka.

Nesuprantu aš ir "Klausimėlio" žurnalisto tikslo: suteikti Lietuvos gyventojams žinių, parodyti dabartinės

laisvos Lietuvos žmonių bukumą, žioplumą, nesidomėjimą, kvailumą? O gal taip išjuokia sovietinę mokyklą, jos mokytojus, nes, pagal atsakinėjančiųjų amžių, atrodo, dauguma jų yra sovietinės mokyklos auklėtiniai. Žiūriu ir stebiuosi, kodėl taip daroma. Negi ir kitose respublikose taip šaipomasi iš savo šalies piliečių? Nemanau. Sovietmečiu už tokias klaidas greitai susipažintum su baltosiomis meškomis. Dabar žiūrime, juokiamės, gal ir džiaugiamės, kad Lietuvoje yra tokių žmonių.

Ką aš noriu tuo pasakyti? Ogi - kam reikalingos laidos "Kai aš mažas buvau" ir "Klausimėlis"? Sovietmečio nostalgijai žadinti ar kam? Kam muzikologas aukojasi, ko siekia? Kodėl "Klausimėlis" mėgaujasi žmonių nežinojimu? Negi jo tikslas parodyti savo erudiciją? Arba kodėl rodomas marksizmo profesorius Juozas Jermalavičius, esantis "griežtojo režimo lageryje", bet gražiai apsiropęs, su raudonu kaklaryšiu, geros nuotaikos? Ką jis veikia, kas norima visu tuo parodyti? Ar komunizmo šmėklos klaidžiojimas po Europą ir Lietuvą? Ar kas kita? Manau, laidos nėra "nekalto", jose glūdi gilios šaknys. Kokios? Tikiu, kad kiekvienas supras savaip: vieni matys kylantį pavojų, kiti nostalgiją...

Krekenava

Prieš šv. Kalėdas įvyko Seimo posėdis. Jam vadovavo Vytenis Andriukaitis. Neleisdamas niekam pasisakyti, tokiu būdu prastūmė įstatymo pataisą, kad ištremtieji negalėtų atsiimti jiems priklausančių pastatų. Už šią pataisą balsavo net Seimo narė, kuri pati gyvena išvežtųjų bute ir jos sąžinė "skaidri"... Turėdama šimtus tūkstančių ir gaudama Seimo narės didelę algą, lengvai galėdama įsigyti butą ar išsinuomoti kitą, įsikibusi kovoja su ir taip nuskriaustais žmonėmis... Kur ta jūsų skaidri sąžinė, kur kilnios moters dvasia?

Štai prieš mus du žmonės: išvežtasis ir nuomininkas, užėmęs jo namus. Nuomininkui atiteko namas ar butas, pilnas gėrybių: geri baldai (buvo išvežti tik pasiturintys), indai, paveikslai, knygos, pilnos visokio turto virtuvės bei sandėliai. Kam atiteko atskiras namas, kluvo ir sodas, daržas bei žemė...

Iš nuomininkų reikalavimų atrodo, kad tik jie yra nuskriausti. Jie priprato per 50 metų naudotis išvežtųjų turto kaip savu, jų šeimos išaugo, turi giminių, draugų, užimančių aukštus postus, o išvežtųjų liko tik vienas kitas. Žavimės, gerbiame tuos,

Nutautinimo... programa

Lietuvos radijo ir televizijos programose numatyta rengti laidas patriotinio auklėjimo temomis. Tačiau tose laidose patriotizmo reikia su žiburiu ieškoti. Atsitiktinai įjungus Lietuvos radiją, labai galima susigaudyti, ar tai Lietuvos, ar... Anglijos radijas. Dažniausiai girdime tik angliškas dainas ir nesuprantamą jų atlikėjų "vogravimą". Pasiklausę žinių ryte, po to jų sulaukiame tik po pietų. O jei atsitiko koks kriminalas, tai jis dvi dienas būna pirmajame plane: apie psichiškai nesveiką žudiką ar nelaimę, kai buvo apdeginti gimę dvynukai. Arba prieššventiniai "patarimai", ką reikia gerti, kad galėtum daugiau "prisisiurbti".

Laidose apie žmonių likimus girdime tik parengtus pasakojimus apie užsienio menininkų gyvenimą. Kodėl nepasakojama apie žuvusių už Lietuvos laisvę ir į KGB nagus patekusių žmonių kančias? Tikriausiai bijote įžeisti dar gyvus būdėlius ir jų parankinius? Kodėl panaikinate tokias prasmingas laidas, kaip "Lietuvių godos" ir "Atmintis"? Juk ne visi mes muzikai, o tėvynės patriotais privalome būti kiekvienas. Tad Lietuvos radijo darbuotojai turėtų daugiau dėmesio skirti patriotinėms temoms, o ne kosmopolitiškumą propaguoti.

Romanas MRAZAUSKAS

Alytus

Antroji tremtis

A. GOBERIENĖ, pensininkė

kurie gelbsti nuskriaustuosius, ir šlykštimės tais, kurie eina kartu su skriaudėjais.

Pulkininkas Urbelis nusipirko žemės, pasistatė namą Perkūno alėjoje Kaune, užveisė sodą. 1941 m. pulkininko šeima išskirta, nėsčia žmona su 8-erių metų mergaite išvežta į Sibirą - Svetloozersko tarybinį ūkį, į lagerį. Vyras mirė iš bado. Žmona, Byske pagimdžiusi sūnelį, mirė. Sūnus dingo. Likusią našlaitę, kad nereikėtų atiduoti į vaikų namus, mes, moterys, nutarėme maitinti. Maisto pačios neturėjome, maitinome šeimas tuo, ką nuglemždavome kišenėse iš sandėlių ar fermų. Pavasarį balandos ir dilgėlės papildydavo racioną.

Sulaukusi 13-os metų, D. Urbelytė viena išbėgo į Lietuvą, bet čia reikėjo slapstytis, nes tokius gaudė NKVD viršininkai su savo stribais.

Kad turėtų ką valgyti, nuvažiavusi į Šiaulius įsidarbino valytoja ir mokėsi. Lietuvai tapus nepriklausomai, D. Urbelytė pareiškė norą susigrąžinti savo tėvų namą. Teismui vykstant ji susirgo,

tad nusiuntė telegramą, bet jos teismas negavo... Teisė be jos ir nuteisė nuomotojų naudai. Kol ėjo apeliaciniai teismai, buvo paskelbta, koks plotas perstatyto namo atitenka nuomotojams, tad jie ir griebėsi tą namą perstatinėti. Kaimynai D. Urbelytei pranešė, kad namas perstatinėjamas. Ši kreipėsi į Kauno vykdomybės komitetą prašydama sustabdyti šiuos darbus. Deja, ir čia jos laiškas liko be rezultato. Dabar jau nuomininkai įgijo teisę namą pasisavinti, kas ir buvo teisme pripažinta. Sakykit, kodėl laiku neatėjo į teismą D. Urbelytės telegrama? Kodėl jos raštas, kad perstatomas namas, liko be rezultato?

Kodėl V. Andriukaitis nedavė žodžio Seimo nariams pasakyti savo nuomonę tokiu svarbiu klausimu?

Todėl nė vienas nuomininkas nėra pasakęs: gerai, aš sumokėsiu nuomą ir gyvenkim kaip ligšiol, bet jie rėkia esą skriaudžiami - mat neatiduro da dykai kitų sukurto turto.

"Lietuvos aidas",

2002 01 10

Žinios pateikiamos tendencingai

Per Lietuvos radiją bei televiziją žinios dažnai pateikiamos tendencingai, be nuorodų, kokiais šaltiniais buvo naudotasi jas parengiant. Mums jau nusibodo žiūrėti tą patį griūvančių dangoraižių Niujorke "vaizdelį". Ne vienas pasigendame tautinių simbolių ir Lietuvos himno pradedant rytinę radijo laidą. "Panorama" virto pozicijos tribūna ir diskusijų "kluba" arba priešrinkiminiu šaukliu. Opozicijai labai retai suteikiama tribūna. Apmaudu, kad neskiriama laiko Lietuvos politiniams kaliniams ir tremtiniams. Juk tai - didžiausia politinė organizacija Lietuvoje. Pasigendame folkloro - senovinių liaudies dainų, giesmių; per radiją netransliuojamos šv. Mišios. Tačiau televizijos ir radijo laidose daug laiko skiriama pagonybei, smurtui, pornografijai. Įvykiai, kurie per TV turėtų būti transliuojami žinių pradžioje, dažnai nustumiami į pabaigą. Tarkim, mitingas prie Seimo dėl valstybinių nukentėjusiųjų asmenų pensijų skyrimo buvusiems stribams. Ir dar šio radijo bei televizijos vadovybė mums nori užkrauti abonentinį mokestį. Tuomet atsisakysime šio "malonumo". Ir tai bus nutraukta paskutinė grandis, jungusi su žiniasklaidos pasauliu. Ar tai ne dvasinis genocidas, ponai? Labai norėčiau, kad šias eilutes perskaitytų Seimo ir Vyriausybės vadovai bei LR prezidentas.

Alfonsas AUGUTIS

Panevėžys

Seimo narys daktaras Povilas JAKUČIONIS

Apmąstymai: dvylika lietuviškos politikos metų

Jau nuo seno taip yra, kad žmonės per Kalėdas apmąsto praėjusių metų darbus, apsvarsto sėkmes ir nesėkmes, jų priežastis, pavykusius darbus žada tęsti ir kitais metais. Tokiu metu atsiskaito Vyriausybė, ministerijos. Prezidentas skaito metinį pranešimą. Tik ar politikai, rengdami ataskaitas, būna tokie sąžiningi, kaip šeimos galva, ūkininkas ar verslininkas, kuriam nereikia metų rezultatų gražinti, slėpti klaidų ir nesėkmių? Tikrai ne. Politikams visada prireikia savo darbus "balinti", kad rinkėjai nenusisuktų. O nuo visuomenės slepiamos klaidos ir silpnybės auga ir didėja, tarsi nuo kalno paridentas sniego gniūžtė. Tokia gniūžtė sunkiai prislegia žmones ir į bedugnę nusinėša pačius politikus. Negalima tvirtinti, kad patys politikai to nesupranta, nebent pradėdantys. Juos taip elgtis verčia aistringi gerbėjai, lobistai, interesų grupės, rėmėjai, be kurių politinės partijos negali išsiversti.

Reikėtų apžvelgti ne tik praėjusių, bet ir visų 12 Nepriklausomybės metų darbus, sėkmes ir nesėkmes. Žmonės yra nusivylę valdžia. Jie nori teisingumo ir darbo.

Pasiekti tautai reikšmingiausi dalykai. Atkurta ir įtvirtinta Nepriklausomybė. Išvesta rusų kariuomenė. Gautas tarptautinis pripažinimas ir narystė svarbiose tarptautinėse organizacijose. Sustiprėjo Lietuvos kariuomenė. Stovime prie NATO ir Europos Sąjungos slenksčių su visai realiomis viltimis juos peržengti.

Lietuvai tapus NATO ir ES nare gerės gyvenimo sąlygos, išnyks seni pavojai, kylantys iš Rytų: grasinimai panaudoti jėgą, nuolatinis ekonominis spaudimas ir brutali psichologinė ataka. Deja, reikia tinkamai pasirūpinti naujoms grėsmėms. Prarasime dalį suvereniteto. Kils pavojus tautos identitetui, kalbos ir savitos kultūros išlikimui. Ryškiai padidės imigracija.

Per 12 Nepriklausomybės metų Seimas priėmė 3 tūkst. teisės aktų, o Vyriausybė – 14 tūkst. nutarimų. Iš buvusio sovietinio teisyno beliko pakeisti tik Darbo kodeksą ir Referendumo įstatymą. Deja, ne visi tie įstatymai buvo gerai parengti. Kai kurie buvo keičiami po 20-30 kartų. Kai kurie sukurti dorų idealistų teisingai ir dorai visuomenei. Jais netruko pasinaudoti piktavaliai ir savanaudžiai, išvogę bankus, valstybės ir kolūkių turtą.

Iki šiol interesų grupių užsakyti įstatymų projektai svarstomi skubos tvarka, be pakankamo pagrindimo, kriminogeninės ekspertizės ir pasekmių prognozės. Retai atsižvelgiama į strateginius ilgalaikius valstybės tikslus, visuomenės poreikius ir viešąją nuomonę. Nėra vieningos teisės aktų planavimo sistemos.

Korupcijos analginu neįveiksi

Ko gero, klaidų virtinė gerokai ilgesnė nei pasiekimų. Dėl to valdžia, partijos, teisėsauga vis labiau netenka tautos pasitikėjimo. Kyla grėsmė nacionaliniam saugumui. Mafijos ir korupcijos metastazės apėmusios ne tik muitinę ir valdininkiją. Jos braunasi į teismus ir net sveikatos apsaugos sistemą. Pacientas nėra tikras, kad gydytojas sąžiningai atliks operaciją. Korupcija veši ten, kur gausu valdiškų pinigų (valstybės investicijos, viešieji pirkimai), kur valdininkai vienasmeniška arba susitarę gali priimti sprendimus, kur neatskirtos valstybės įstaigų ir privatininkų teikiamos paslaugos, kur privatizuojamas ar nuomojamas valstybės ar savivaldybių turtas.

Prieš korupciją, kaip ir prieš narkomaniją, reikia skubių ir griežtų veiksmų. Čia vien koncepcijomis ir programomis neapsieisi: tai būtų panašu į vėžio gydymą analginu tabletėmis. Atrodo, kad korumpuotų interesų grupuočių pirštai valdo Seimą. Praėjusį pavasarį priimti keli įstatymai nėra lengvinantys verslo sąlygas. Iš tikro jie palengvina šešėlinio verslo sąlygas ir prekybą kontrabandinėmis prekėmis. Dabar turgaus prekiautojai nebepiketuoją, bet streikuoja mokytojai, gydytojai, žemdirbiai, pensininkai, nes tuščias valstybės išdas. Mokytojai priversti rūpintis duonos kėšniu savo šeimoms, o ne jaunimo auklėjimu. Besiginčydami dėl moralės ir aukštesniųjų idealų praradome dabartinių 20-30-mečių kartą. Rizikuojame prarasti ir dabartinius dešimtmečius. O žiniasklaida komerciniais sumetimais propaguoja žemiausius instinktus.

Klysti verčia patirties stoka, idealistiškas diletantiškumas,

asmeninės ir grupinės naudos troškimas. Antivalstybinių elementų griaunamoji veikla. Ir tai dar ne visas priežasčių sąrašas, dėl ko buvo išgrobstyti bankai ir valstybės turtas. Įstatymai nedraudė išduoti bankų paskolas be užstatų. Prieš pradėdant privatizuoti valstybės ir kolūkių turtą, jis nebuvo tinkamai inventorizuotas ir įvertintas. Lyg tyčia buvo panaikinta įmonių vidaus kontrolė.

Nepasitikėjimo valdžia pasekmės

Rublio nuvertėjimo laikotarpiu net dvi Vyriausybės – K.Prunskienės ir G.Vagnoriaus – ragino piliečius neatšimti savo indėlių iš bankų. Žadėjo geresniu santykiu keisti rublius į litus. A.Brazausko vadovaujama Lito komisija to pažado nevykdė. Keitė maišus grynųjų rublių, atvežtų iš Rusijos. Bankų ir valstybės turto grobstymo laikotarpiu buvo atvertos valstybės sienos, liberalizuoti tarpbankiniai pervedimai. Aferistai žinojo, kaip tuo pasinaudoti, tarsi buvo instruktuoti. Padaryta milžiniška žala valstybės išdui dėl rublinių indėlių kompensavimo (apie 4 mlrd. Lt). Žmonės pirmą kartą pasijuto apgauti savo Vyriausybės. Toliau sekė turto negrąžinimo ir kitos apgavystės. Čia yra tautos nepasitikėjimo valdžia šaknis.

Sąlyginis išlikusio nekilnojamojo turto grąžinimas valstybės įsipareigojimus piliečiams padidino dar 3-4 mlrd. Lt. Valstybės skolintis kasmet po 1-2 mlrd. Lt reiškia ne ką kitą kaip gyvenimą ne pagal pajamas. Nors paskolos buvo argumentuojamos investicijų ir struktūrinių pertvarkymų reikmėmis, tačiau didžiausia jų dalis buvo iššvaistyta, išgrobstyta, pravalgyta, nes nebuvo įstatymų nustatyta personalinė ar institucinė atsakomybė už paskolų panaudojimą. 13 mlrd. Lt skolų gula ant mūsų vaikų pečių. Gėda būtų valdžiai stebėtis, kodėl tauta ja nepasitiki.

Per 12 metų nebuvo tinkamai išspręsta didžiųjų "komunizmo ir komjaunuoliškų" statybų – buvusių visąjunginės reikšmės įmonių problema. Okupantai jas sta-

tė kolonizavimo tikslais. Prie kiekvienos stambios gamyklos išaugdavo miestai kolonistams – "specialistams", atvykusiems nuo Volgos. Tokios yra ne tik Ignalinos AE ar "Mažeikių nafta". Tokių gamyklų yra kiekviename didesniame Lietuvos mieste. Jos su savo pasenusiomis technologijomis, be žaliavų šaltinių ir rinkų, yra tikri socialinės įtampos židiniai. Jos sunkiais akmenimis traukia Lietuvos ūkį žemyn, didina bedarbių ir žmonių nepasitenkinimą. Užtuot jas greitai restruktūrizavus, išskaidžius ir privatizavus, valstybė iki šiol jas remia, gelbėja. Taip be naudos suryjama didelė dalis valstybės vardu gautų paskolų.

Kitai negu neteisingu ir neprotingu negalima pavadinti valdžios elgesio su lietuviška išeivija, kuriai visaip apsunkinamas pilietybės gavimas. Tuo tarpu kai atvykėliams ar rusų kariškių šeimoms pilietybė buvo suteikta. Siekiama apmokestinti jų įvežamą kapitalą, net jų pensijas. O juk tos lėšos galėtų virsti rimtomis investicijomis į Lietuvos ūkį. Jei Airijos ūkį atgaivino airių išeivių kapitalas ir žmogiškieji resursai, tai kodėl tuo keliu neina Lietuvos valdžia, kuri Airiją laiko pavyzdžiu? Kodėl Izraelis, Lenkija, kitos sunkius istorijos išbandymus patyrusios šalys savo tautiečius sutinka išskėstomis rankomis, o Lietuvos valdžia – šaltai?

Jei prie visų išvardytų klaidų ir tyčinių kenkimų pridėsime sparčiai augantį alkoholizmą, narkomaniją, sunkius organizuotus nusikaltimus, tai toli gražu dar nebus pilnas sąrašas.

Tai, kad tokios pačios problemos kyla visose posovietinėse ir pokomunistinėse valstybėse, patvirtina, kad yra vienas scenarijus, vienas instruktorius, kaip veikti iš komunistinio totalitarizmo išsilaisvinusiose valstybėse, kad nauja demokratinė santvarka netektų piliečių pasitikėjimo. Tas scenariistas yra senas KGB voratinklis.

Voratinklis sukliudė Lietuvoje įvesti griežtesnę ir teisingesnę tvarką. Sutrukdė priimti Liustracijos įstatymą, neleido pasinaudoti žlugusio Maskvos pučo suteiktomis galimybėmis.

Kepami įstatymdavystės "šedevrai"

Okupacijų išsekinta ir, deja, daug neteisybių patirianti nuo savo valdžios Tauta yra ypač jautri teisingumui, žmogiškai atjautai. Gal dėl to taip lengvai patiki priešrinkimniais politikų pažadais. O šie visai nesivarždami begėdiškai meluoja, žada mažinti mokesčius, didinti algas, pensijas ir panašias nesąmones. Staigiai pakelti gerovę neįmanoma. Nuo šios dienos galima ir reikia būti teisingiems. Kai tik įsiviešpataus juridinis ir socialinis teisingumas, gerovė netruks ūgtelėti.

Senovės romėnai sakydavo, kad Teisingumas yra valstybės pagrindas. Lietuvoje teisingumas kartais pakeičiamas formaliu ir šaltu teisėtumu, kai elgiamasi pagal įstatymo raidę, ne pagal jo dvasią. Deja, įstatymai rašomi ne konkrečiam atvejui, o apibendrintai visumai, todėl gavę formalų atsakymą žmonės nusivilia teismais ir valdininkais.

Seime priimti gerus įstatymus trukdo ne tik lobistinis spaudimas valdančiajai daugumai, bet ir informacijos stoka. Kartais aukšti pareigūnai teikia klaidinančią informaciją. Seimo narys už savo kalbas pagal įstatymą neatsako. Kažin, ar tai yra gerai?.. Neteiko girdėti, kad nubaustas nors vienas valstybės pareigūnas, iš Seimo tribūnos sakęs netiesą. Juos visada užtaria Seimo dauguma. Ji balsuoja už įstatymo projektus žinodama, kad jie prieštarauja Konstitucijai, nors prisiekė ją gerbti ir saugoti. Arba kuriuose prasilenkiama su elementaria logika. Aiškinamasi, kad taip balsuoti įsakė frakcija arba partijos vadovybė, o nepaklusi - nebepateksi į kandidatų sąrašus. Taip reikia "saviems". Vargas "ne saviems", nes jų sąskaita valdantieji tenkina "savųjų" užgaidas.

Vadovaujant V.Andriukaičiui Seimo dauguma vieningai balsavo už sovietinio okupanto konfiskuotų namų ir butų negrąžinimą natūra savininkams, jei juose gyvena nuomininkai. Nors pats V.Andriukaitis, būdamas tremtinių šeimos narys, tėvų namus atsiėmė. Balsavę už šį įstatymą Seimo nariai nesaikė, kad jie pasielgė teisingai, bet tvirtino siekę "socialinės tiesos saviems". Pasirodo, esama kelių teisybių ir gali pasirinkti sau priimtinesnę, tarsi prekę turguje.

(B.d.)

Atminimas

Kauniečius paminėti Sausio 13-osios žuvusiųjų atminimo pakvietė Kauno aklujų ir silpnaregių kultūros namų darbuotojai.

Ant improvizuoto kalnelio dega žvakutės, skamba kanklių ansamblio atliekama giesmė "Dieve, arčiau tavęs", paminimi visų tą naktį žuvusiųjų vardai. Just. Marcinkevičiaus "Vėlinių sonetą" perskaitė V. Bakutienė.

Smuikininkė L. Žiedelytė atlieka Ž. Masne "Susimąstymą", Kauno akademinio dra-

mos teatro aktorė V. Kochanskytė skaito lietuvių ir estų poetų eiles. Meninę programą tęsė M. Vaičiūnas - pagrojo F. Šopeno "Nocturną", o altistas T. Savickas - K. Štamico koncertą altui su orkestru D-dur. Šviesos ir vilties teikiančiu kūriniu baigiamas šis prasmingas renginys. Atmintis gyva.

G. SIDERAVIČIENĖ

Z. ŠIAUČIULIO nuotr.
Vakaro svečiai ir kauniečiai
Kauno aklujų ir silpnaregių
kultūros namų salėje

Meilės, ramybės ir džiaugsmo šventė

Tai - šv. Kalėdos. Jas paminėjome kartu, pavadinę šventę simboliškai - "Tremtinių Kalėdos". Šventę surengė LPKTS Kauno skyrius ir mišrus choras "Ilgesys".

Skambant švelniai Kalėdų melodijai vieni kitus pakvietėme atverti širdis Dievo meilei, užmiršti nesusipratimus, pyktį ir nesantaiką. Tie, kas savo vaikystės ir jaunystės Kalėdas sutiko tremtyje ir lageriuose, akimirksniui vėl sugri-

žo į tas dienas, kai buvome toli nuo tėvynės. Sugiedojome Kalėdų himną "Sveikas, Jėzau, gimusis", tylos minute pagerbėme negrįžusiųjų iš tremties atminimą.

Koncerto metu skambėjo choristų ir solistų atliekamos dainos, deklamuojamos eilės.
Bronė PAULAVIČIENĖ
Choro "Ilgesys" seniūnė
Jono IVAŠKEVIČIAUS
nuotr. *sustabdyta šventės akimirka*

LGGRT centro Pasipriešinimo dalyvių (rezistentų) teisių komisija skelbia pretendentų rezistento vardui gauti sąrašą

Tęsinys

Kazys Ambraziejus (po mirties), šaulys, Marijampolės apskr.

Bronislava Elena Apanavičienė, ryšininkė, Šakių apskr. Tauro apyg. Žalgirio rinkt. 1945-1953 m.

Antanas Aštrauskas (po mirties), partizanas, Šakių raj. Tauro apyg. Žalgirio rinkt. Vasario 16-osios tėvonija 1944-1953 m.

Klemensas Baltrušaitis (po mirties), partizanas, Prienų apskr. Šilavoto valsč. Tauro apyg. Geležinio Vilko rinkt. 1944-1947 m.

Vitalis Vytautas Brazdžius (po mirties), šaulys, Alytus

Jonas Brinkis (po mirties), ryšininkas, Tauragės apskr. Šilalės valsč. 1946-1950 m.

Zenonas Cirtautas (po mirties), partizanas, Telšių apskr. Plungės valsč. Rietavo kuopa 1944-1946 m.

Alfonsas Čelkis (po mirties), partizanas, Rokiškio apskr. Obelių valsč. M. Kurkliečio būrys 1944-1945 m.

Kazimieras Čelkys (po mirties), šaulys, Jurbarkas

Izidorius Frejeras (po mirties), partizanas, Raseinių apskr. Jurbarko valsč. Jurbarko būrys 1945-1947 m.

Leokadija Gečienė-Kulionytė (po mirties), rėmėja, Utenos apskr. Alantos valsč. 1945-1949 m.

Pranas Gečys (po mirties), ryšininkas, Utenos apskr. Alantos valsč. 1945-1949 m.

Jonas Gimbutis (po mirties), partizanas, Utenos apskr. ir valsč. Ambos

būrys 1944-1945 m.

Stasys Gipas (po mirties), sukilimo dalyvis, Vilnius 1941 06 22-28

Vladislovas Grėbliūnas (po mirties), pasipr. akcijų dalyvis, Pabradė 1940-1941 m.

Stasė Gustaitienė-Staugaitytė, ryšininkė, Šakių apskr. Barzdų valsč. Tauro apyg. Žalgirio rinkt. 1945-1946 m.

Vladas Ivaškevičius (po mirties), partizanas, Utenos apskr. Molėtų valsč. Laimučio būrys 1947-1950 m.

Alfonsas Jonušas (po mirties), partizanas, Kretingos apskr. Lenkimų valsč. 1945-1949 m.

Mamertas Kačka (po mirties), sukilimo dalyvis, Zarasų apskr. 1941 06 22-28

Boleslovas Kalenda (po mirties), pasipr. akcijų dalyvis, Raseinių apskr. 1940-1941 m.

Juozas Karla (po mirties), sukilimo dalyvis, Švenčionių apskr. Daugėlišio valsč. 1941 06 22-28; partizanas, Švenčionių apskr. Vytauto apyg. 1944-1947 m.

Juozas Kaupinis, ryšininkas, Lazdijų apskr. Leipalingio valsč. Dainavos apyg. Siaubo ir Vanago būriai 1944-1950 m.

Jonas Kiauleikis, ryšininkas, Kretingos apskr. Kartenos valsč. Žemaičių apyg. Kardo rinkt. 1945-1953 m.

Ona Kindurienė-Kirkienė-Dičiūtė, ryšininkė, Švenčionių apskr. Saldutiškio valsč. Vytauto apyg. Tigro rinkt. J. Gimžausko būrys 1944-1946 m.

Pranas Kučinskas (po mirties), partizanas, Vilkaviškio apskr. ir valsč. Tauro apyg. Kęstučio rinkt. 1945-1947 m.

Vincas Kučinskas (po mirties), partizanas, Marijampolės apskr. Igliaukos valsč. Tauro apyg. Geležinio Vilko rinkt. 1945-1950 m.

Jonas Laukys (po mirties), ryšininkas, Kauno apskr. Aukštosios Panemunės valsč. 1945-1946 m.

Antanas Leščinskas, karys, Ašmena, Vietinė rinktinė 308 batalionas 4 kuopa 1944 03 - 1944 05

Juozas Listavičius, ryšininkas, Alytaus apskr. Daugų mst. Dainavos apyg. Dzūkų rinkt. 1946-1951 m.

Kostantas Mačiunskas (po mirties), ryšininkas, Kaunas, Tigro būrys 1948-1949 m.

Albina Malinionytė (po mirties), ryšininkė, Marijampolės apskr. Tauro apyg. Vytauto rinkt. 1944-1950 m.

Klemensas Meidus (po mirties), partizanas, Utenos apskr. Tauragnų valsč. Sakalo ir Viršaičio būriai 1944-1949 m.

Jonas Mocevičius (po mirties), partizanas, Alytaus apskr. Butrimonių valsč. Šarūno būrys 1944-1945 m.

Jonas Morkus Mazura (po mirties), partizanas, Kupiškio apskr. ir valsč. Algimanto apyg. Vytenio būrys 1945-1948 m.

Stasė Martynaitienė-Paužaitė, ryšininkė, Šakių apskr. Jankų valsč. Tauro apyg. Žalgirio rinkt. 1945-1947 m.

Karolis Morkūnas (po mirties), partizanas, Ukmergės apskr. Didžio-

sios Kovos apyg. B rinkt. 1 batalionas 1944-1948 m.

Adolfas Musteikis (po mirties), partizanas, Utenos apskr. Tauragnų valsč. LLA 1944-1945 m.

Kostas Naujokaitis (po mirties), partizanas, Šakių apskr. Kudirkos kuopa 1945-1947 m.

Elena Noselienė-Talevičiūtė (po mirties), ryšininkė, Lazdijų apskr. Kapčiamiesčio valsč. Dainavos apyg. Šarūno rinkt. 1944-1945 m.

Regina Parnarauskienė-Baužaitė, ryšininkė, Kelmės apskr. ir valsč. Kęstučio apyg. Birutės rinkt. 1945-1952 m.

Jonas Petniūnas (po mirties), partizanas, Joniškio apskr. ir valsč. Prisikėlimo apyg. Kun. Žvelgaičio rinkt. Klevo būrys 1945-1950 m.

Magdalena Petraitienė-Mačiejuskaitė, ryšininkė, Tauragės apskr. Skaudvilės valsč. Kęstučio apyg. Lydžio rinkt. 1946-1948 m.

(B. d.)

Atsiliepinimus apie šiuos kandidatus siųskite adresu: LGGRTC Pasipriešinimo dalyvių (rezistentų) teisių komisija, Gedimino 40, Vilnius. Pasiteirauti tel. (8-22)31 41 57.

Patikslinimas

Sausio 10 d. "Tremtinių", skyrelyje "Ilsėkitės ramybėje", įsibrovė netikslumas. Išspausdintame nekrologe turi būti Onos Buikienės pavardė. Atsiprašome.

Jonas VENCKEVIČIUS

Pasipriešinimo pradininkai Jono Jablonskio mokykloje

Jono Jablonskio gimnazija minėjo gražų 70-ies metų jubiliejų.

Savo pirmąją mokyklą pagerbė apsilankydamas LR prezidentas Valdas Adamkus, lydintas Juliaus Šmulskio. Jo ekselencija nuoširdžiai bendravo su pedagogais ir moksleiviais, apžiūrėjo parodėles, stabtelėjo prie tragiško likimo mokslo bičiulių tremties ir kovų stendo.

V.Adamkus buvo vienas

vardytume "Valdo Adamkaus kalėjimu" ir J.Jablonskio mokyklos šimtmečio auklėtinis nebūtų mūsų prezidentu!

Dalyvaudami kartu su Kostu Masalskiu 1941 metų sukilime, mes prisiekėme vadui ltn. Kostui Ptašinskiui ir buvome priimti į jo būrį KKR. Galbūt tada Kūno kultūros rūmuose mus – sugebėjusius ištrukti iš tėvų pernelyg stiprių globos varžtų – matė

sis mūsų pasipriešinimo okupantams etapas. Beveik atvirai visoje Lietuvoje organizavosi pagrindinis judėjimas, išplito neginčytiną autoritetą turinti nelegali spauda, kuri vienbalsiai ragino nepaklusti nei vokiečių, nei sovietų propagandai. Vietoj Maskvos brukamo ginkluotojo pasipriešinimo buvo pasirinkta gyvybės tausojimo taktika, tikslo siekiant kultūrinėmis priemonėmis. Greit mokyklos tapo tinkamiausia vieta ne tik plisti priešnacinėm nuotaikoms, bet ir ginklams kaupti.

Deja, Lietuvos vietinės rinktinės tragedija ir grėsmingas Raudonosios armijos veržimasis į Lietuvą tik paskatino ginkluotis kitai kovai. Taigi rezistencinio sąjūdžio vadovybės viltys į jaunimą pasiteisino – mokyklos tikrai virto patriotinio pasipriešinimo židiniais. Karo baigčiai pakrypus ne mūsų naudai, daugelis, žinodami savo lemtį, jei pasiliktų Lietuvoje, 1944-ųjų vasarą buvo priversti rinktis dieną naktį bombarduojamą tremties kelią į Vakarų. Jų pėdomis pasėkė bene pusė mūsų iš 57-ių 1941-aisiais baigusiųjų J.Jablonskio mokyklą, o mokytojai – beveik visi!

1944-ųjų vasarą sugrįžus Raudonajai armijai prasidėjo trečiasis mūsų pasipriešinimo okupantams laikotarpis – kruviniausias iš visų penkių rezistencijos tarpnių, kuriame dalyvavo ne vienas mokyklos auklėtinis.

Ilgą okupacijos dešimtmečiai neužgožė mūsų laisvės siekių – krauju nuslopintą ginkluotąjį pasipriešinimą ilgainiui pakeitė ketvirtoji – dvasinės rezistencijos banga, radusi atgarsį ir mūsų Alma Mater aplinkoje. Ne vienas mūsų įsijungė į kraštotyriminkų veiklą, steigė tautinės ir religinės minties grupes, atvirai dalyvaudavo religinėse apeigose bažnyčioje, tautinių švenčių minėjimuose, platino "Lietuvos Katalikų Bažnyčios Kroniką", "Aušrą", padaugino ne vieną tomą draudžiamos iš-eivių literatūros.

Nesuklysiu sakydamas, kad ir šiandieninis jaunimas, kuris mokėsi J.Jablonskio gimnazijoje, išgarsins savo mokyklą ir šalį kilniais darbais, dorais siekais, įrašydamas į jos metraščių naujus vardus.

Nuotrauka autoriaus

LR prezidentas V.Adamkus ir 1941 m. laidos absolventai prie mokslo bičiulių tremties ir kovų stendo

pirmųjų mokykloje pasipriešinimo prieš okupantus dalyvių. Jis pirmąsias tėvynės pažinimo pamokas išmoko mūsų mokykloje 1933-1939 metais. Drauge su Gabrieliumi Žemkalniu-Landsbergiu ir žaliakalniečiu Liūtu Griniumi "Aušros" gimnazijoje 1943 metais įsteigė pasipriešinimo grupę "Jaunime, budėk!". Jų veiklą toliau tęsė J.Jablonskio mokyklos absolventai broliai Mačiukos. Benediktui pasitraukus į Vokietiją, Lietuvoje lieka vienas Vytautas Mačiuka. "Saulės" ir "Aušros" gimnazijose jis suorganizuoja pirmąją Kaune ginkluotą moksleivių grupę "Jaunime, pirmyn!". Su ginklu rankose priešinasį sugrįžusią Raudonajai armijai iki suėmimo dienos 1944-ųjų rudenį. "Smerš'o" paspęstų pinklių V.Adamkus išvengė paskutiniu momentu spėjęs pasitraukti iš Kauno. Tikėtina, kad kontržvalgybos būstinės viršininkas majoras M.Lifšicas buvo pasirašęs V.Adamkavičiaus arešto orderį ir lydraštį į Kalinino NKVD spec. lagerį Nr.140. Tolima praeitis neleidžia konkretizuoti savo lemties – kas būtų buvę, istorijos ratui pasisukus? Viena aišku – šiandien namą Perkūno al. 4

metais vyresnis gimnazistas V.Adamkavičius ir aprašė savo prisiminimuose ("Likimo vardas – Lietuva", K. 1998). Gyvendami greta P.Vileišio aikštės, mes taip pat trise stebėjome ten birželio 25-osios rytmetį nusileidusį lėktuvą "Storch". Tik po 50 metų istorijos puslapiui patvirtino, kad tąkart į Kauną atskrido ne bet kas, o SS gen. W.F.Stahlekeris, kuris po dviejų dienų organizavo žydų žudynes "Lietūkio" garaže.

Šimtmetinėje Lietuvos istorijoje mūsų žemė niekada nesugėrė tiek daug mūsų piliečių kraujo, kaip lemtingą 1941-ųjų vasarą, kada vokiečiai pradėjo masiškai žudyti civilius žmones. Išsaugoti dienoraščio puslapiai akivaizdžiai prieštarauja kaltinimams, kad mūsų vyrai antisemitinės nuotaikos. Viena aišku, kad vokiečių rasištams nerūpėjo, ar Lietuvos žydai bolševikmečiu vykdė pilietinio nepaklusnumo pareigą, ar okupantui po kojomis bėrė gėles – jau prieš karą jie buvo pasmerkti. Mūsų klasės keturias žydaites galėjo išgelbėti nebent Stalinas, jei vagonus būtų atsiuntęs ne lietuvių deportuoti, o žydus evakuoti!

Netrukus prasidėjo antra-

ILSĖKITĖS RAMYBĖJE

Petras Gečas

1938-2001

Gimė Mažonų k., Šilalės raj. Vėliau persikėlė gyventi į Putvinskių k. Jų sodyboje buvo įrengtas Žemaičių apygardos vado bunkeris. Buvo leidžiama pagrindžio spauda. Nuo 1950 m. iki 1953 m. Petras buvo ryšininkas. Jam pavyko išvengti kalėjimo, nes bausmę prisiėmė tėvas ir brolis. Apsigyveno Kaltinėnuose, sukūrė šeimą.

Tragiškai žuvus P.Gečui nuoširdžiai užjaučiame šeimą, brolių ir artimuosius.

LPKTS Šilalės skyrius

Ona Kuzmickienė

1920-2001

Gimė Alytaus raj., Santaikos parapijoje, gausioje ūkininko šeimoje. Visa šeima buvo įsitraukusi į partizaninę kovą. Vyras Juozas ir brolis kovojo Dainavos apyg. Brolis žuvo 1947 m. Onutė, kaip partizanų ryšininkė, 1949 m. buvo areštuota. Kalėjo Intos lageriuose. Vyras, Kęstučio tėvo nijos vadas, žuvo 1951 m. Dukros augo vaikų namuose ir pas gerus žmones. 1968 m. Ona grįžo į Lietuvą. Gyveno Marijampolėje. Nuo 1990 m. LPKTS Marijampolės skyriaus narė.

Nuoširdžiai užjaučiame jos dukras ir artimuosius.

LPKTS Marijampolės skyrius

Kazimiera Gedvilaitė-
Karbauskienė

1927-2001

Gimė Pužų k., Skaudvilės valsč., Tauragės apskr. 1945 m. visa jos šeima nuteista kalėti už partizanų rėmimą ir slaugymą. Kazimierai pavyko pasislėpti. Slapstėsi, vėliau įsidarbino buitinio aptarnavimo kombinate. Dirbo Tauragėje, Šiauliuose ir Kaune. Ištekėjo už buvusio politinio kalinio R.Karbausko. Išaugino dukrą, sulaukė trijų vaikaičių.

Palaidota Karmėlavos kapinėse.

Liūdi šeima

Bronė Lukauskaitė-
Leketienė

1906-2001

B. Leketienė gimė Klaipėdos raj., Gerduvėnų kaime, pasiturinčio ūkininko šeimoje. Bronė buvo antroji gausioje Lekečių šeimoje, tad jai teko sunkūs ūkio darbai, padėjo auginti mažesnius broliukus ir sesutes. Ištekėjusi kartu su vyru rengėsi įgyvendinti savus planus, bet 1948 m. gegužės 22 d. abu su dviem mažamečiais vaikais buvo ištremti. 13 metų sunkiai dirbo Krasnojarsko sr. Kniežemsko raj. miškuose. Į Lietuvą grįžo 1961 m.

Atgimimo metais B. Leketienė, kol leido sveikata, dalyvavo renginiuose, džiaugėsi laisve. Jos brolis Pranas Lukauskas – Rinių tragedijos kankinys. Nuo 1974 m. gyveno Kaune pas dukrą B. Venckienę.

Liūdi kaimynai ir giminės

Elena Plienienė

1928-2002

Gimė 1928 m. Šilų bažnytkaimyje, Panevėžio apskr. Nuo 1945 m. buvo rezistencinės kovos dalyvė, nuo 1949 m. dirbo Vyčio apyg. štabe pagrindžio spaudos apipavidalintoja. 1951 m. areštuota, nuteista 10 metų. Etapais vežė į Magadaną, bet atsidūrė Karagandos lageriuose. Atlikusi bausmę nuvyko pas motiną į Vorkutą, ištekėjo už politinio kalinio bendražygio Stasio Plieniaus, užaugino sūnų.

Į Lietuvą grįžo 1956 m.

Elenai Plienienėi suteiktas kario savanorio statusas, apdovanota kūrėjo savanorio medaliu.

Palaidota Ginkūnų kapinėse.

Nuoširdžiausią užuojautą artimiesiems reiškia

Prisikėlimo apygardos partizanai

LPKTS būstinės Kaune telefonai:

Valdybos pirmininkas 323214
Valdybos pirmininko pavaduotoja 321469
Tremties ir rezistencijos muziejus 323179

Kaina
1 Lt

TREMTINYS

SL289

Mūsų adresas: Laisvės al. 39, 3000 Kaunas
Tel.323204, faksas 323214
El.paštas: tremtinys@takas.lt LPKTS puslapis internete: http://www.lpkts.lt